

ressò mont-roigenc

LA NISSAGA DELS ROM (6): ELS ROM COMERCIANTS DE MONT-ROIG

Martí Rom

www.martirom.cat

19-11-2021

El molt valuós estudi onomàstic de Mont-roig de Ferran Jové i Hortonedada, quan descriu els Rom de Mont-roig, també esmenta aquella casa “a l’avinguda de Reus, a la vora de cal Dominguet de la Cabrera”¹. Aquesta era la casa pairal dels Rom comerciants. És el número 5. Consta en la “Catalogació de Bens protegits” en el POUM de Mont-roig (“B.11”). A la portalada hi figura la inscripció “1887”; deuria ser la data de la seva construcció.

El mateix Ferran Jové i Hortonedada escriu sobre “La Barraca, la Fumera i l’Hort del Rom”: “La barraca és una altra manera d’anomenar la de la Gelada”². Aquí hi ha una confusió entre cal Rom, descendents de Josep Rom Vidiella (1803-1881), i cal Sedó, descendents de Joan Rom Vidiella (1899-1963), nét del primer i amb els mateixos cognoms; la seva jove és Montserrat Sedó Sedó, de cal Sedó. Em confirma el fill d’aquesta, en Joan Rom Sedó que algú dels seus ascendents antigament se’ls coneixia com “ca la Gelada”, un renom que ara s’ha perdut. Quan l’Esther Bargalló va escriure un article sobre el rellotge de sol de cal Sedó el va titular “Rellotge de sol de ca la Gelada”³.

Per acabar-ho de complicar, resulta que cal Sedó és el número 21 del carrer del Bisbe Macià. Aquí hi vivia Joan Rom Massó (fill de Joan Rom Vidiella), casat amb Montserrat Sedó Sedó. I en el núm. 15 és cal Boronat, on hi vivia Joaquim Boronat Sanromà casat amb Assumpció Rom Foguet, filla de Josep Rom Vidiella. És a dir, els fills dels dos germans Rom Vidiella (Joan i Josep), que eren respectivament Joan Rom Massó i Assumpció Rom Foguet es van casar a cal Sedó i a cal Boronat. Tan sols dues cases els separaven al carrer del Bisbe Macià.

¹ “Estudi onomàstic de la vila i terme de Mont-roig del Camp” de Ferran Jové i Hortonedada (Ajuntament de Mont-roig del Camp, 1999), pàg. 438.

² A les Terres Noves, prop del Club de golf Bonmont i a tocar de l’AP7 (més o menys a 1 quilòmetre cap a Cambrils). Coordenades GPS (UTMx / UTM y): 327074 / 4545216. Codi Mont-roig: 074. Codi Wikipedra: 2262. Per accedir a Wikipedra: <http://wikipedra.catpaisatge.net/>

³ En el web de “**Ressò mont-roigenc**”, del 23 de febrer de 2015, s’hi deia: “Localització: a la casa del carrer del Bisbe Macià 21, tot i que el rellotge és a la façana que dona al carrer de la Mare de Déu de la Roca, mirant cap a Les Creus. Descripció: quadrat, pintat a la paret. Damunt es pot llegir la data: 1766. S’hi aprecien 2 figures humanes, una a cada costat del rellotge tot i que, degut al mal estat de la pintura, no es veu prou clar si són dos homes o un home i una dona. Línies horàries de 8 a 6 i senyals per a les mitges hores. Gnòmon de vareta. Bastant deteriorat”.

Continuava Ferran Jové i Hortonedà: “*La fumera és a les Hortes, al darrera mateix de les cases del nucli urbà. Asseguren que la fumera no va arribar mai a treure fum, perquè era destinada a una indústria de sulfur i es va frustrar el projecte sense que arribés a funcionar. L’hort també és a les Hortes, al mateix lloc on hi ha la fumera*”. El dit “fumeral de cal Rom” consta en la “Catalogació de Béns protegits” en el POUM de Mont-roig (“B.23”): “*Es tracta d’un fumeral de totxo massís construït pel mestre d’obres conegut pel Tilau⁴, qui va introduir al poble tècniques de construcció al seu retorn de Barcelona... És l’únic que roman al terme municipal i que cal conservar tant pel seu valor arquitectònic com històric*”.

Els descendents actuals d’aquesta branca, Joaquim i Mercè Boronat Rom, que m’han ajudat a elaborar les informacions dels seus ascendents, em comenten que el més antic de qui ells tenen referència és Joan Rom Bargalló, que va néixer el 1773, i es va casar amb Rosa Vidiella Martí. Van tenir un únic fill⁵: Josep Rom Vidiella. Aquest Rom Vidiella feia augmentar la confusió inicial en la recerca (millor dit, investigació) d’aquesta nissaga. Hem trobar unes quantes persones amb aquests cognoms a la branca dels Rom de cal Nacra (un es deia gairebé igual, Josep Joaquim Rom Vidiella) i més endavant veurem que el nét del que inicia aquesta branca dels Rom comerciants es diu igual (nom i cognoms) que el seu avi.

Així doncs, el primer d’aquesta branca és Joan Rom Bargalló (1773). En el primer capítol d’aquesta sèrie n’havíem trobat un amb els mateixos nom i cognoms, que havia nascut a Vilanova d’Escornalbou el mateix any i era fill de Josep Rom Toda i Francesca Bargalló Pradell. Aquest, Josep Rom Toda, era fill del moliner mallorquí Bartomeu Rom Ramis i Magdalena Toda Borràs. Sembla lògic concloure que aquesta branca dels Rom comerciants també descendeixen de Bartomeu Rom Ramis i de Vilanova d’Escornalbou.

He trobat alguna notícia en algun llibre i a la premsa històrica sobre Joan Rom Bargalló. La primera: “*l’any 1840, Joan Rom i Bargalló fabricava aiguardent...*”⁶, a Mont-roig.

Una altra de ben curiosa: El 24 de setembre de 1847, en plena Segona Guerra Carlina hi ha un intent de segrest a Mont-roig. Ho explica el “Eco del Comercio”, de l’1 d’octubre. La notícia està datada el dia 25. “*En la velada de ayer, que habiéndole avisado que los facciosos robaban y trataban de llevarse a don Juan Rom, comerciante y hacendado de esta, sin atender a que la casa atacada está en el extremo más distante del fuerte⁷, y que solamente el número de los facciosos vistos enfrente la misma era cuando menos mayor que el de la gente de que podía disponer, no dudó un momento en salir del fuerte, atacarles y perseguirles, salvando la vida y la fortuna de dicho Rom...*”⁸. Llegim que

⁴ Estanislaou Roca Dalmau.

⁵ Això es important per acabar de situar els Rom Vidiella coetanis.

⁶ “Notícies històriques de Mont-roig del Camp” de Baptista Nogués (“Quaderns de la Pixerota”, 2017), a la pàg. 197.

⁷ Deuria ser aquell Joan Rom Bargalló que vivia a cal Rom de l’actual avinguda de Reus núm. 5.

⁸ “El segle XIX, un temps convuls. Capítol 13. Segona Guerra Carlina: primer any (1847)”, publicat al web de “**Ressò mont-roigenc**”, el 12 de febrer de 2021.

“la casa atacada está en el extremo más distante del fuerte...”. Aquest “fuerte” era el conegut com “Fort”. La construcció de l’església nova s’havia aturat el 1845 conseqüència de la Segona Guerra Carlina (1846-1849) i era utilitzat com a caserna de les tropes governamentals. Aquella “casa atacada” deu correspondre a l’antiga casa pairal dels Rom comerciants de l’avinguda de Reus número 5. Aleshores estava fora muralla⁹, més enllà del “Portal d’Aval” o de “l’Església” (del portal que ara hi ha a l’inici de l’actual carrer Major), i del que era el primer raval, les dites cases noves de l’ara carrer Riba i Mestre.

El fill d’aquest, Josep Rom Vidiella es va casar amb Maria Pujol Miralles i van tenir 3 fills: Maria, Rosa¹⁰ i Josep Rom Pujol (1849-1906). Aquest darrer, es va casar el 1876 en primeres núpcies amb Mariana Borràs Figueras¹¹ i van tenir 2 filles: Maria i Dolors Rom Borràs.

Maria Rom Borràs (1877-??), el 1898 es va casar amb Joaquim Prats Cornell (1858-1925); es duïen 19 anys, ell en tenia 40 i ella 21. Aquest era metge. En el “Butlletí del sindicat de metges de Catalunya”, de desembre de 1925, hi ha l’expedient obert per la seva família “*als efectos del cobrament del socors reglamentari*”. Diu que va morir de “*càncer de fetxe*”. S’esmenten els seus pares: Joaquim Prats Anguera i Dolors Cornell Aulet. Deurien ser de Riudecanyes, doncs ho certifica el jutge municipal d’aquell poble. En el moment de la seva mort tenia tres fills: Dolors, Maria i Joaquim Cornell Rom, que tenien, respectivament, 26, 24 i 19 anys; per la qual cosa, deurien néixer cap al 1899, 1901 i 1906. Finalment, diu que l’expedient queda aprovat i es destinen 10.000 pessetes en valors per produir una pensió de 100 pessetes mensuals durant 120 mesos (10 anys), i que també es lliurin 100 pessetes mensuals en concepte de pensió i durant 120 mesos a la vídua i en cas de defunció d’aquesta, als seus fills.

L’altre filla, Dolors Rom Borràs (1879-??), es va casar amb el farmacèutic mont-roigenc Antoni Compte Aragonès i van tenir 4 fills: Glòria (1906), Josefina, Alfred i Josep Compte Rom (1912). Aquest darrer era farmacèutic. A “La Vanguardia”, del 2 de juny de 1898, diu que s’acabava de llicenciar. A l’“Anuario del comercio, de la industria, de la Magistratura y de la Administración”, conegut com “Anuario Bailly (Madrid)”, consta que tenia farmàcia a Mont-roig des del 1900¹². “*Farmacèutics... Antoni Compte de cal Pago al carrer Major* (actual núm. 16)...”¹³. Fou alcalde del 1906 al 1909. Era un dels “homes més representatius de les dues branques del carlisme a Mont-roig”¹⁴.

En una sessió de l’Ajuntament de Mont-roig del 20 d’abril de 1870 he trobat: “*El ciudadano José Rom Vidiella venía edificando en la travesía que hay de la calle Mayor al antes Juego de la pelota, terreno... del común de estos vecinos... (es decideix que) se*

⁹ L’actual hi posa a la façana: “1887”.

¹⁰ Aquesta, la trobem el 1885 que té una drogueria en el “Anuario del comercio, de la industria, de la Magistratura y de la Administración”, conegut com “Anuario Bailly (Madrid)”. A l’ “Anuario Riera. Guía práctica de Industria y Comercio de España” del 1901. A més, consta que té una merceria.

¹¹ Aquesta era filla de Miquel Borràs i Magdalena Figueras de Montbrió. Curiosament els testimonis del casament foren: Gerónimo Parera Matas, professor de música, natural de Martorell i Joan Romeu Bracons natural de Sabadell; ambdós residents a Montbrió.

¹² A l’anterior edició del 1898 no hi és.

¹³ “Guspines (de la història de Mont-roig)” (Edicions Marré / Associació de Veïns Muntanya Roja, 2010) de Francesc Rom Serra i Martí Rom, pàg. 36.

¹⁴ “Guspines (de la història de Mont-roig)” (Edicions Marré / Associació de Veïns Muntanya Roja, 2010) de Francesc Rom Serra i Martí Rom, pàg. 70.

abra una informació testimonial... consultando el parecer de personas ancianas...”¹⁵. I una altra del dia 24 d’abril que resol el tema: “resultando de la información verificada ser la travesía una calle... de utilidad pública como de tiempo inmemorial vienen así disfrutando los vecinos...”¹⁶. ¿Un “juego de la pelota”¹⁷ a Mont-roig?¹⁸

En el “Boletín oficial de la provincia de Tarragona” (BOPT), del 8 de juliol de 1875 es publica la llista de jutges municipals per al període 1875-1877. Per Mont-roig, del partit de Reus, hi ha Josep Rom Vidiella. En el BOPT, del 8 de novembre de 1877, hi ha la llista completa del cens electoral amb la relació dels deu primers contribuents. Els primers són Miquel Fontcuberta Vall¹⁹ 1.196,74 pessetes, Bartomeu Romeu Casañas²⁰ 779,56... El quart és Josep Rom Vidiella 363,93. En el BOPT, del 26 de desembre de 1881, he trobat la baixa electoral per defunció, de Josep Rom Vidiella.

Hem vist que el fill de Josep Rom Vidiella era Josep Rom Pujol (1850-1906). El 1889, “La Comissió Provincial aprova les condicions per les quals Josep Rom Pujol de Mont-roig, podrà construir dues cases en terres que afronten amb la carretera provincial que passa per aquesta vila...”²¹. Deuen ser les de l’avinguda de Reus número 5. Curiosament a la façana hi posa “1887”.

He trobat una polèmica en els diaris de la província entre Josep Rom Pujol i Gaietà Romeu Benaprés (aleshores alcalde de Mont-roig, del 1886 al 1891)²². Sembla que comença amb una carta de Josep Rom Pujol, del 6 de desembre de 1889, publicada a “La Opinión” i que posteriorment Gaietà Romeu Benaprés contesta en el número 339 del mateix diari²³. La primera informació que tinc és la resposta de Josep Rom publicada a “El Mercantil” del 17 de desembre. Comença dient que als 14 anys (1863) va deixar l’escola “*de este pueblo para dedicarme al trabajo que necesito para mi sustento...*”. Comenta que aleshores tenia esposa (la seva primera, Marina Borràs Figueras), dues filles (Maria i Dolors Rom Borràs) i criada. El tema de la carta és “una

¹⁵ “Boletín oficial de la provincia de Tarragona” (BOPT) del 24 de juny de 1870.

¹⁶ BOPT del 24 de juny de 1870.

¹⁷ “La definició del joc, des del segle xv fins a mitjan segle xx, es manté gairebé invariable, d’acord amb els reglaments i la tradició oral. Consisteix a llançar la pilota entre dues o més persones, o equips, entre aquests o a una paret, amb la mà o servits per l’auxili d’un guant, una pala o una raqueta. Si es llança de persona a persona, es diu joc llarg, i si és al trinet o frontó, s’anomena ple... La seva implantació general a Catalunya entre els segles XV i XVIII, començarà a decaure en el xix fins a desaparèixer...”. Del text “El joc de pilota al Camp de Tarragona (s. xv-xx)” d’Eugeni Perea Simón. Del llibre “Jornades de la Secció Filològica de l’Institut d’Estudis Catalans a Reus. Homenatge a Ramon Amigó i Anglès”, 20 i 21 d’abril de 2012 (Institut d’Estudis Catalans, 2013).

¹⁸ “El segle XIX, un temps convuls. Capítol 19. Inici del regnat d’Amadeu de Savoia i inici de la Tercera Guerra Carlina (1870-1872)”, publicat al web de “**Ressò mont-roigenc**” el 15 de maig de 2021.

¹⁹ Entre d’altres, propietari del “Mas del Tita”.

²⁰ “Americano” resident a Mont-roig (sabem que des del 1852). Propietari del “Mas d’en Romeu. Pare de Gaietà Romeu Benaprés, que seria alcalde del poble del 1886 al 1891.

²¹ “L’any 1889 a Mont-roig”, de Baptista Nogués de la revista “**Ressò mont-roigenc**” núm. 29 (1989).

²² Aquest fou qui va demanar un títol nobiliari, el 1886, per a Antonio Ferratges Mesa, fill del mont-roigenc Ferran Ferratges Ballester. El pare de Gaietà Romeu Benaprés era Bartomeu Romeu Casañas, un sitgetà “americano” que va coincidir a Santiago de Cuba amb el pare, Ferran Ferratges Ballester, de qui seria el primer marquès de Mont-roig Antoni Ferratges Mesa. Bartomeu Romeu Casañas va comprar una gran finca a Les Pobles que, fins avui dia seria anomenada “mas d’en Romeu” (casualment la del quadre “La casa de la palmera” del 1818, de Joan Miró). Per la mateixa època, el seu amic Ferran Ferratges Ballester comprava la finca propera que seria coneguda primer com “mas d’en Ferratges” i posteriorment “Mas Miró”.

²³ No he aconseguir trobar-los.

historia de su gestión administrativa como alcalde de este pueblo...”. Més tard concreta: “¿Es justo obligar por medio de amenazas a los electores, a que firmen las propuestas para las mesas electorales? ¿Es justo obligar a uno de los que se resistieron a firmar (el señor Savall) a que traslade los cerdos de su propiedad a un kilómetro de la población por motivos sanitarios, mientras alguien continúa teniendo sus ganados en un corral de la calle Mayor, en el que deposita las aguas sobrantes del molino de aceite, molestando a todo el vecindario con el hedor que despide?”. A “La Opinión” del 22 de desembre hi ha la resposta de Gaietà Romeu. Comença amb una embrollada peroració on la idea és que Josep Rom li havia assignat que tindria una mort civil (política). “Por esto he escogido el estilo burlesco...”. A continuació, es posa seriós: “Cuando en sus escritos diga la verdad escueta, sin impertinencias e injurias, le contestaré seriamente, de lo contrario se espone a que tras una palabra, encuentre la caricia de algún artículo del Código...”. Sembla que darrere de tot hi ha una lluita entre vàries opcions liberals a Mont-roig: “Hablemos claro, señor Rom; lo que pretende usted es llegar un día a ser alcalde...”. A continuació, en una altra notícia, hi ha una carta de Josep Savall²⁴ negant que Gaietà Romeu el pressionés. Encara he trobat una resposta de Josep Rom Pujol publicada a “El Mercantil”, del 5 de gener de 1890. Ara li demana, repetidament, la seva dimissió i la convocatòria d’eleccions. Pel mig, esmenta un consell, que suposo que aquell com advocat “ha dado a mi hermana Rosa (Rom Pujol) por asuntos de familia...”. El dia 15 de gener, Josep Rom deuria publicar una altra carta a “El Mercantil”, doncs el dia 22 Francesc Nogués Aguiló²⁵ ho fa amb una rectificació. Explica que aquell li havia demanat que fes una gestió sobre un testament de la seva germana Rosa, però que aquesta no li va arribar a demanar i, a més, li “había inferido a su señora hermana ofensas que no se olvidan...”. Un embolic mig polític i mig familiar.

He trobat una notícia curiosa sobre Josep Rom Pujol. Al “Boletín de la Biblioteca-Museo Balaguer”, del 26 d’agost de 1889, de Vilanova i la Geltrú, s’hi diu el mont-roigenc “ha enviado a nuestro Museo para adorno de las habitaciones de la Casa Santa Teresa, una colección de curiosos azulejos, por la cual le estamos reconocidos”. Víctor Balaguer (1824-1901) fou un important escriptor i polític català; era un liberal progressista que va ajudar a la caiguda de la monarquia absolutista d’Isabel II (la “Gloriosa revolución de septiembree de 1868). Fou ministre d’Ultramar i de Foment, dues carteres rellevants.

En aquest mateix butlletí hi tenim també unes donacions de dos mont-roigencs. De Gaietà Romeu Benaprés són una sèrie de llibres antics i alguns objectes, entre els quals remarquem “*varias caprichosas estalactitas de la gruta de Colldejou... muy poco conocida y visitada...*”. L’altre és Anselm de Pedro²⁶: “*regalo de un título de familiar del santo Oficio, otorgado el 1726...*”. Aquí trobem que coincideixen en les donacions el que era alcalde de Mont-roig, Gaietà Romeu Benaprés, i Josep Rom Pujol, ambdós liberals i enfrontats en algun afer, com acabem de veure. Per un altre butlletí d’aquella

²⁴ Aquest deu ser el del llibre “Josep Savall Ferrando i una història de Mont-roig” de Glòria i Josep Maria Savall Solé (Centre d’Estudis Mont-roigencs, Onada Edicions, 2009). Aquest, com es dedueix de la lectura d’aquest llibre era un carlí mont-roigenc.

²⁵ Francesc Nogués Aguiló, de cal Vermell, del carrer de Sant Antoni (ara) núm. 36, s’havia casat amb Juliana Sardà Llaberia, germana del rellevant pedagog i polític republicà mont-roigenc Agustí Sardà Llaberia. Vegeu els textos “Agustí Sardà Llaberia: pedagog i republicà (1 a 6)” del llibre “Mont-roig: Esberles d’un mosaic esbocinat” de Martí Rom (Arola Editors, 2019), pàg. 149.

²⁶ Era farmacèutic. Segons el llibre “Notícies històriques de Mont-roig del Camp”²⁶ de Baptista Nogués Grifoll (Quaderns de la Pixerota, 2017), pàg. 195.

institució²⁷ sabem que Víctor Balaguer deuria haver anat a Mont-roig diverses vegades, doncs diu que guarden el títol de “socio honorario” dedicat a l’escriptor i polític del “Casino El Porvenir” del 1890. Aquest era el conegut com “Casino de Baix” de caire liberal i republicà. En alguna d’aquestes estades a Mont-roig, Josep Rom Pujol el deuria conèixer. També sabem que Víctor Balaguer era amic i company de partit d’Antoni Ferratges Mesa, primer Marqués de Mont-roig²⁸.

Josep Rom Pujol es va casar el 1891, en segones núpcies, amb Rosa Vidiella Pujol. Tenim una altra Rosa Vidiella, com l’esposa de l’avi del seu marit. Per la qual cosa, els fills seran uns altres Rom Vidiella: Teresa²⁹, Rosa, Josep (1893), Joan (1899) i Pere (1902)³⁰.

Dos anys després d’aquelles cartes acusatòries entre Josep Rom Pujol i Gaietà Romeu Benaprés, els trobem fent causa comú contra la il·legibilitat d’unes eleccions. Presenten una reclamació a la comissió electoral que es va publicar al BOPT del 18 de novembre de 1892. Aquesta, va declarar nul·les les eleccions municipals al primer districte de Mont-roig (en tenia dos). Casualment Josep Rom Pujol i Gaietà Romeu Benaprés eren veïns. Dèiem que el primer vivia a l’actual avinguda de Reus núm. 5 i el segon al núm. 11³¹.

El BOPT, del 2 de febrer de 1894, hi ha la relació de majors contribuents de Mont-roig. El segon és Josep Rom Pujol.

“El Correo de la provincia” de Tarragona (6 de març de 1896): *“Montroig. Está casi terminada, y dentro de pocos días se procederá a colocar la maquinaria de la fábrica que, para la extracción del aceite de orujo por medio del sulfuro, está construyendo el comerciante... José Rom. La villa de Montroig, que como casi todos los pueblos rurales están atravesando una crisis manifiesta, tendrá mucho que agradecer al señor Rom que no perdona medio ni sacrificio para introducir una nueva industria en dicha villa. La citada fábrica funcionaria ya, a no haber sido algunas dificultades que han surgido con el Municipio de aquel pueblo para que le concedan la autorización; tanto es así, que sabemos que el citado comerciante, tiene almacenadas grandes cantidades de orujo y que con la demora que se observa en concederle la autorización pedida, se le irrogan perjuicios de consideración...”*. Aquest és Josep Rom Pujol³². Segons em comenta el seu descendent Joaquim Boronat Rom, amb el seu besavi augmenta considerablement el nivell econòmic de la família. Tot i que, com hem vist anteriorment, el seu pare Josep Rom Vidiella el 1877 ja era el quart contribuent de Mont-roig.

²⁷ Del gener-febrer de 1901.

²⁸ Vegeu el text “El marquès de Mont-roig: a la recerca d’una ombra” del llibre “Mont-roig: esberles d’un mosaic esbocinat” de Martí Rom (Arola Editors, 2019), pàg. 55.

²⁹ Mor jove.

³⁰ Aquest consta en el cens electoral de 1930. Diu que té 28 anys, viu al carrer de Romeu núm. 5 i és viatjant. El carrer de Romeu és l’actual avinguda de Reus.

³¹ “*Cal remarcar-ne una (casa) de bastant categoria que era la casa pairal de cal Romeu; en unes obres que es varen fer va desaparèixer el seu gran portal i amb ell, tot el bo i millor de l’entrada, els muntants i arc de pedra picada amb la pedra clau... Així doncs, amb aquesta casa formaven un conjunt de set cases edificades que eren considerades de les millors... Ara es la casa de la Dolors Escoda Tost (avinguda de Reus núm. 11 i següents)...*”. Del llibre “Guspines (de la història de Mont-roig)” (Edicions Marré / Associació de Veïns Muntanya Roja, 2010) de Francesc Rom Serra i Martí Rom, pàg. 59.

³² El cita també Baptista Nogués a “Notícies històriques de Mont-roig del Camp” (“Quaderns de la Pixerota”, 2017), a la pàg. 197. Diu que té una fàbrica d’aiguardent (1896).

A l'“Anuario Riera. Guía práctica de Industria y Comercio de España” del 1896 consta a “Fábricas de aguardiente” de Mont-roig³³.

“Diario del Comercio. Órgano del partido Liberal Democrático” de Tarragona (3 d'abril de 1906): “*Debemos comunicar a nuestros lectores la triste noticia del fallecimiento de D. José Rom Pujol, ocurrido en Montroig, donde residía el finado. El señor Rom, distinguido amigo nuestro y correligionario, tenía una importante fábrica de alcoholes, en la cual desarrollaba su actividad y condiciones para el negocio. Esposo cariñoso, padre amantísimo y ciudadano integérrimo deja un vacío difícil de llevar y un gran desconsuelo a su familia y numerosos amigos...*”. Tenia tan sols 57 anys.

Aquest Josep Rom Pujol (1849-1906) dèiem que s'havia casat en primeres núpcies amb Marina Borràs Figueras (1876) i van tenir dues filles: Maria i Dolors Rom Borràs. En segones núpcies, amb Rosa Vidiella Pujol (1891) i van tenir la Teresa³⁴, Rosa, Josep (1893), Joan (1899) i Pere (1902)³⁵.

Rosa Rom Vidiella, germana de Josep Rom Vidiella es va casar en primeres noces amb un valencià de cognom Amestoy. Van tenir la Rosita Amestoy Rom. Posteriorment, Rosa Rom Vidiella es va casar, en segones noces, amb el mestre Joan Segura, de Tarragona. Varen viure gairebé sempre a Barcelona, al barri de la Sagrada Família. Van tenir 3 fills: Juanita, Pepita i Joan Segura Rom.

Pere Rom Vidiella, un altre germà de Josep Rom Vidiella es va casar amb la navarresa Ana Olivares. També van viure sempre a Barcelona³⁶. Van tenir una sola filla: l'Anita Rom Olivares. En Pere va morir jove però, aquest, sempre va tenir una gran relació amb la resta de la família.

El mont-rogenic Josep Rom Vidiella (1893) va tenir una vida remarcable. Segons m'explica el seu net Joaquim Boronat Rom, el 1911, amb 18 anys, es va fer voluntari al servei militar³⁷. Estava a Reus al Regimiento de Caballería núm. 17 de Cazadores de Tetuán. Però tot d'una, amb 19 anys, decideix que no vol fer el servei militar i deserta.

El seu pare havia mort prematurament als 57 anys deixant la Rosa Vidiella Pujol, amb tres fills vius. Les penúries econòmiques i el perill de la guerra d'Àfrica deuriem determinar que Josep Rom Vidiella decidís desertar i marxar³⁸. El troben en el “Diario de Tarragona”, de l'1 d'octubre de 1916, dos anys després: “*Se cita al mozo José Rom Vidiella, natural de Montroig*”.

Es vivien uns anys a Espanya que, en un intent de compensació de la pèrdua de les colònies americanes durant el segle XIX (les últimes foren Cuba i Filipines, el famós 1898), pretenia expandir-se pel nord d'Àfrica, envaint la zona muntanyosa del Rif. El 1912 es va establir, amb el consentiment de França (que ja dominava Algèria), el

³³ Altres: Salvador Aragonès Bargalló i Francesc Cabré Fraga.

³⁴ Mor jove.

³⁵ Consta en el cens electoral de 1930, on hi diu que té 28 anys i viu al carrer de Romeu, 5 i és viatjant.

³⁶ El trobem en el cens electoral de 1930, però ja no hi consta en el del 1932.

³⁷ L'he trobat a la quinta del 1914, corresponent als seus 21 anys, amb el número 9 de 18 futurs reclutes. A més del nom dels pares, Josep i Rosa, també s'hi diu que és del comerç i sap llegir i escriure.

³⁸ Això fou prou comú en nois en edat militar durant els anys deu i inicis dels vint, del segle XX.

Protectorat espanyol al Marroc. Però els nadius van oposar-hi resistència. El “Diario de Tarragona”, del 10 de gener de 1912, obria amb un llarg article sobre el tema titulant-ho: “El problema del Rif”. A Espanya, aquesta dita Guerra del Rif és fa ràpidament molt impopular. Encara hi havia molt a prop el record dels morts de la de Cuba. A més, calia destinar-hi molts esforços econòmics.

El 1911 Josep Rom Vidiella marxa a Cuba i a continuació a Mèxic. Des d’allà anirà a Nova York. Em diu el Joaquim Boronat Rom que el seu avi tenia una gran habilitat en les tasques manuals. A Mont-roig, havia estudiat a les escoles graduades. Després havia anat a estudiar a l’Escola d’Arts i Indústries de Vilanova i la Geltrú, que s’havia creat el 1890. Allà s’impartia mecànica, electricitat, química i tèxtil. Curiosament, abans hem vist com el seu pare, Josep Rom Pujol, el 1889 havia fet una donació a la Biblioteca-Museu Balaguer de Vilanova i la Geltrú.

A l’arribar a Nova York, sense saber pràcticament l’anglès, va aconseguir un lloc de treball, de mecànic, en una companyia ferroviària. He trobat que va arribar a Nova York el 1913 i que es va naturalitzar (tenir els mateixos drets que les persones del país) el 1928.

Els catalans que en aquella època vivien a Nova York es reunien al Cercle Nacionalista Català. Aquesta entitat es va fundar el 4 de gener de 1920³⁹. Anteriorment, ja hi havia des del 1915, una altra institució cultural catalana. El Cercle Nacionalista Català es va inaugurar el 14 de març de 1920 amb, entre d’altres, l’actuació del “*violinista Xavier Cugat*”. Van adoptat l’estelada com a símbol del centre⁴⁰. Allà Josep Rom Vidiella va conèixer l’Assumpció Foguet Pedrol. Aquesta, havia nascut el 22 de novembre de 1897 a Montblanc. Es van casar el 1920.

Assumpció Foguet Pedrol havia anat a Nova York cap al 1913. Tenia uns 16 anys. Allà ja hi vivia la seva germana gran, Mercè, casada amb Emili Trilla Felip (1878). Aquest, també de Montblanc, havia anat a París a aprendre la nova tècnica de la “permanent”⁴¹ de la perruqueria de senyores. Seria la gran novetat en les següents dècades. Quan va acabar aquest aprenentatge estava decidit a establir-se a Barcelona, però algun company de París l’aconsellà que millor anar a Nova York. Deia que allà les dones anaven mal pentinades (“*hi ha senyores molt riques i també moltes actrius*”); segur que faria fortuna. També, sense saber l’anglès, va obrir una perruqueria. El 1911 va tornar a Montblanc per casar-se amb Mercè Foguet Pedrol. Varen tenir un negoci de perruqueries a Nova York amb força èxit comercial. A més de l’Assumpció, també hi van anar dues germanes més, l’Anna i la Nativitat. El matrimoni Trillas Foguet varen tenir 4 fills, 3 nois i una noia. Amb els anys, la família de Mont-roig va perdre el contacte amb els seus parents de Nova York.

³⁹ Estava al “216 west 50th Street”, tres carrers més amunt de Times Square.

⁴⁰ La bandera estelada, les quatre barres més un costat amb un triangle amb un estrella de 5 puntes, es va crear el 1918 inspirant-se en la bandera dels revoltats cubans contra Espanya. En els anys vint es va difondre ràpidament. El 1922 Francesc Macià l’adoptà com a representació d’Estat Català. El 1931, en néixer Esquerra Republicana de Catalunya van escollir la quadribarrada, però les Joventuts del partit tenien l’estelada.

⁴¹ L’ondulat permanent l’havia inventat el 1906 l’alemany Karl Nessler, que va aconseguir un tractament químic que produïa ondulacions permanents en els cabells. Ho va començar a experimentar en salons de Ginebra i París.

Un fet curiós és la manera com Assumpció Foguet Pedrol, amb 16 anys, va anar a Nova York. Com que era menor d'edat i no podia viatjar sola, va caldre que el capità del vaixell l'afillés.

El 1921 neix a Nova York Assumpció Rom Foguet, filla de Josep Rom Vidiella i Assumpció Foguet Pedrol.

He pogut consultar una informació del que seria un document d'entrada als Estats Units de data 5 de gener de 1926. Diu que arribava de La Havana amb el vaixell "Morro Castle". Entre d'altres coses diu que era "hair dresser" (perruquer), blanc, amb una altura de "5 feet, 5 inches" (1,65 mts.), pesava "155 pounds" (70,3 quilos), tenia el cabell marró, ulls grisos, havia nascut el 24 d'agost de 1893 i que aleshores vivia al "115 west 49 street"⁴². Firmava "Joseph Rom". Del vaixell "Morro Castle" he trobat a Internet que era un luxós transatlàntic acabat de construir i que feia la ruta Nova York a La Havana⁴³.

Josep Rom Vidiella i Assumpció Foguet Pedrol varen viure a diversos indrets de Nova York. Sabem la darrera adreça: "401 west street 148"; és al "Upper Manhattan". La primera fotografia que publiquem d'aquest indret la va fer, fa uns anys, en un viatge a aquella ciutat Assumpció Boronat Moreiro, filla de Joaquim Boronat Rom.

Fotografia: Assumpció Boronat Moreiro

Fotografia: MAPS

El matrimoni Rom Foguet va tornar a Espanya separadament. Primer, el 1932, van venir l'esposa Assumpció Foguet Pedrol i la seva filla Assumpció Rom Foguet (que tenia onze anys). El marit Josep Rom Vidiella ho va fer el 1933 i es van instal·lar a Mont-roig.

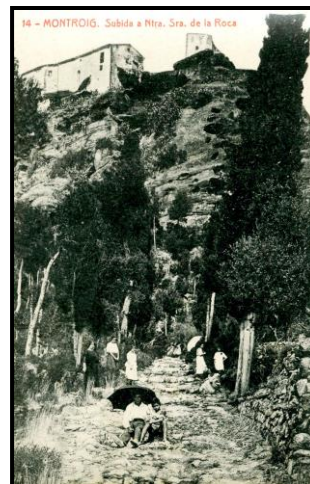
Assumpció Rom Foguet es casaria amb Joaquim Boronat Sanromà⁴⁴, de Mont-roig. Van tenir 2 fills: Joaquim Boronat Rom i Mercè Boronat Rom. Els meus informadors.

⁴² Aquesta adreça possiblement fos de la perruqueria del seu cunyat, Emili Trilla Felip. Curiosament, diu que el seu ofici és el de perruquer. És a tocar de Times Square.

⁴³ El 8 de setembre de 1934 es va incendiar produint la mort de 137 persones, entre passatger i tripulació.

⁴⁴ Segons el cens electoral de 1945 tenia 36 anys. Deuria néixer el 1909.

Ara trobem uns “Boronat Rom”, que no són els primers en aquesta nissaga. Com hem vist les repeticions són freqüents. A mitjans del segle XIX havien nascut a Vilanova d’Escornalbou: Joan (1856), Maria (1859) i Miquel Boronat Rom (1861). Eren fills d’Antoni Boronat Fraga i Maria Rom Fraga. Els pares d’aquesta eren Mateu Rom Anglada i Maria Fraga. Els ascendents eren Mateu Rom Pomés, Llorenç Rom Toda i el moliner mallorquí Bartomeu Rom Ramis.

El pare de Joaquim Boronat Sanromà, era Joaquim Boronat Benaiges⁴⁵ de cal Boronat, que s’havia casat amb Lola Sanromà Gili. He trobat que fou el 1908 a l’ermita del Vinyet de Sitges⁴⁶. Una germana de Lola Sanromà Gili (eren uns 7 ó 8 germans) era Maria Sanromà Gili (1901); es duien uns vint anys. Havien nascut a Montblanc, però després van anar a viure a Vilanova i la Geltrú. El pare, Joan Sanromà, era comerciant d’oli. El que s’esdevé interessant és que Maria Sanromà Gili és la noia de l’ombrel·la blanca de les postals 13 i 14 (“Camino de Ntra. Sra. De la Roca” i “Subida a Ntra. Sra. De la Roca”) de la col·lecció de 20 postals de “Recuerdo de Mont-roig. Vda. De Benaiges”. La primera és una vista horitzontal i la segona, vertical, de l’inici del camí empedrat que puja a l’ermita de la Mare de Déu de la Roca, allà on hi havia aquells magnífics xiprers.

La “Vda. de Benaiges”, la que va encarregar i venia aquesta col·lecció de postals, era Teresa Nogués Sardà; aleshores vídua de Jaume Benaiges Just (dit “Jaume de l’Escoda” o “Jaume Reverter”). Era neboda d’Agustí Sardà Llaberia, el nostre il·lustre pedagog i diputat i senador republicà⁴⁷. Tenia un estanc i una botiga de queviures, cal Reverter, al carrer Major núm. 6, al costat del carrer de l’Hospital. Aquesta, era la mare d’Antoni Benaiges Nogués, aquell mestre mont-roigenc de la tècnica Freinet assassinat el 1936⁴⁸.

⁴⁵ Segons el cens electoral de 1925 tenia 47 anys. Deuria néixer el 1878.

⁴⁶ “Diario de Villanueva i Geltrú, de intereses morales y materiales, avisos y noticias”, del 31 de maig de 1908, deia: “Ayer en el vecino santuario de Nuestra Señora del Vinyet contrajo matrimonio la bella señorita Dolores Sanromá Gil, hija del conocido comerciante de aceites de esta villa D. Juan Sanromá, con el joven don Joaquín Boronat Benaiges, natural de Montroig (Tarragona), apadrinándoles D. Jaime Puig Benasach y don Antonio Casellas Armengol. Los desposados partieron en el exprés para Valencia...”.

⁴⁷ Vegeu els textos “Agustí Sardà Llaberia: pedagog i republicà (1 a 6)” del llibre “Mont-roig: Esberles d’un mosaic esbocinat” de Martí Rom (Arola Editors, 2019), pàg. 149.

⁴⁸ Vegeu els textos “Antoni Benaiges Nogués: un mestre mont-roigenc assassinat el 1936” (1 a 8) del llibre “Mont-roig: Esberles d’un mosaic esbocinat” de Martí Rom (Arola Editors, 2019), pàg. 317.

Aquest, també surt en aquelles postals 13 i 14, les del començament del camí empedrat que du a l'Ermita, està assegut a terra i du una camisa blanca.

Aquest esplèndida col·lecció de postals les va ver el fotògraf barceloní Joaquín López Bellver⁴⁹. En la seva estada a Mont-roig per fer aquestes fotografies, fou quan va conèixer la Maria Sanromà Gili, que s'hi estava visitant la seva germana Lola, la que dèiem que estava casada amb Joaquim Boronat Benaiges, el pare de Joaquim Boronat Sanromà (casat amb Assumpció Rom Foguet) i avi de Joaquim i Mercè Boronat Rom.

Aquest Joaquim Boronat Benaiges fou qui va vendre un terreny a la Coma on s'hi edificarien les escoles noves del poble (actual Casa de Cultura Agustí Sardà). *“S'havia de tractar la compra del solar on construir l'edifici. Es va parlar de dos llocs dintre del poble que els respectius propietaris estaven disposats a vendre. Un estava situat al centre de la vila, el propietari del qual era el senyor Joaquim Boronat, veí de Mont-roig... En Boronat, de seguida, fa fixar el preu en cinc mil pessetes... Redactada l'escriptura, es va voler donar certa solemnitat a la seva protocol·lització i es va reunir tota la corporació al saló de sessions, amb la Junta Local d'Ensenyament Primari, les cinc persones que formaven part de la Comissió Constructora de l'Edifici i el propietari del solar...”*⁵⁰. M'explica la Mercè Boronat Rom que, del seu record, la família Boronat posseïa el terreny del costat d'on es va fer l'escola (on ara, a la seva dreta, hi ha l'aparcament) i també el que ve a continuació. Ferran Jové Hortonedada anomena aquest terreny que ara és l'aparcament com de cal Marquesito⁵¹, diu que hi havia *“una caseta de planta baixa, bastida a l'indret que abans era conegut com l'hort del Boronat, al carrer Verge de la Roca, tocant a cal Moliner...”*⁵². Aquest cal Moliner deu ser el terreny que hi ha ara al costat dret de l'aparcament (ara del Mallafré). Aquest hort era als darreres de cal Boronat (Bisbe Macià núm. 15).

Bisbe Macià núm. 15

Ferran Jové Hortonedada esmenta cal Boronat⁵³ al carrer del Bisbe Macià núm. 15. *“A la seva banda meridional, a la vora de ca l'Amanda, per la part posterior se'n va fins al carrer de la Verge de la Roca on també és anomenada...”*. Aquesta casa consta d'una manera incorrecta en la “Catalogació de Béns protegits” en el POUM de Mont-roig (“C.04”) com a “casa Rom Boronat”, quan hauria de ser “casa Boronat Rom” o millor com és coneixia antigament “casa Boronat”. Ara és de la Mercè Boronat Rom, neta de Josep Rom Vidiella.

Josep Rom Vidiella el trobem, per primer cop, en el cens electoral de Mont-roig de 1934. Diu que viu al carrer 14 abril (actual avinguda de Reus) núm. 5, i que és

⁴⁹ Text “Joaquín López Bellver i la col·lecció de fotografies antigues de Mont-roig” del llibre “Mont-roig: Esberles d'un mosaic esbocinat” de Martí Rom (Arola Editors, 2019), pàg. 573.

⁵⁰ Del llibre “Emili Soler i Fors. Mestre de Mont-roig (1871-1945)”, pàg. 19. A l'apartat de “Llibres” del web de “**Ressò mont-roigenc**”.

⁵¹ En el cens electoral de 1955 trobem Francesc Auví Pedret, de 30 anys.

⁵² “Estudi onomàstic de la vila i terme de Mont-roig del Camp” de Ferran Jové Hortonedada (Ajuntament de Mont-roig del Camp, 1999), pàg. 321.

⁵³ “Estudi onomàstic de la vila i terme de Mont-roig del Camp” de Ferran Jové Hortonedada (Ajuntament de Mont-roig del Camp, 1999), pàg. 166.

propietari. Després no el tornem a trobar fins al cens del 1951 i 1955. En aquests, hi ha un fet com a mínim estrany. Diu que viu al carrer de Sant Antonio núm. 7, quan realment vivien a la casa pairal d'aquests Rom comerciants, llavors anomenat carrer de José Antonio (Primo de Rivera). Sembla com si algú astutament torpedinés, com si fos un lleu error, la nomenclatura oficial. D'igual manera com alguns antifranquistes enviaven les cartes que duïen segells de Franco, amb alguns d'ells cap avall. Una subtilesa republicana.

En el “Diario de Reus”, del 29 de maig de 1930, hi tenim que Assumpció Foguet Pedrol, l'esposa de Josep Rom Vidiella, nascuda a Nova York, “*residente en Montroig, ha solicitado autorización para instalar una fábrica de extracción de aceite del orujo por el procedimiento de sulfuro de carbono, o por el de tetracloruro de ídem, en el huerto o patio interior de la casa número 5 de la calle de Romeu...*”. El carrer Romeu⁵⁴ és l'actual avinguda de Reus.

En el cens electoral de 1955, tenim l'Assumpció Rom Foguet vivint al carrer de Llovera núm. 43 de Reus. El seu marit, Joaquim Boronat Sanromà, hi tenia la consulta de metge.

Dèiem que el matrimoni de Joaquim Boronat Sanromà i Assumpció Rom Foguet van tenir dos fills: Joaquim i Mercè Boronat Rom; ambdós metges. El Joaquim es va casar amb Manuela Moreiro Socias i van tenir 4 fills: Maria Assumpció, Margarida, Joaquim i Alfred Boronat Moreiro. La Mercè es va casar amb Sietze de Jong i van tenir a: Oeds, Oriol, Joaquim i Goeske.

El Joaquim Boronat Rom és propietari de la casa dels Rom de l'avinguda de Reus núm. 5 i d'una poblà, a tocar del barranc de la Pixerota, procedent de cal Boronat. La Mercè Boronat Rom és propietària de la casa de cal Boronat del Bisbe Macià núm. 15 i d'una finca a la partida de les Masies de Cambrils (coneguda com “Masia Rom”), just passada la riera de Riudecanyes, a l'alçada de la Tira.

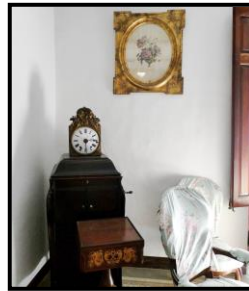
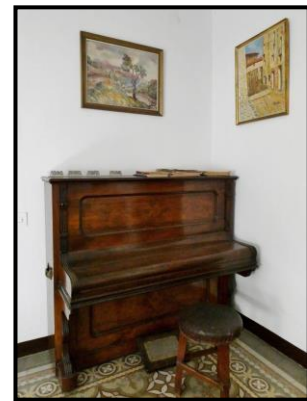
Un dia del passat juliol (2021) vaig poder visitar aquella casa pairal dels Rom comerciants de l'avinguda de Reus núm. 5. Des de fora ja es fa evident que és un casalici; de fet són dues cases: la dels números 5 i 7. Com dèiem, a la façana hi ha un “1887” que deu ser l'any de la seva construcció. El Joaquim Boronat Rom l'ha anat

⁵⁴ El nom del carrer era dedicat al qui fou alcalde de Mont-roig del 1886 al 1891, Gaietà Romeu Benaprés. Vegeu el text “El marquès de Mont-roig: a la recerca d'una ombra” del llibre “Mont-roig: esberles d'un mosaic esbocinat” de Martí Rom (Arola Editors, 2019), pàg. 55.

restaurant en els darrers anys; aquest estiu encara hi treballaven en algunes habitacions. L'entrada és un alt i bell espai amb una galeria a mitja alçada amb una bonica barana, una mena d'entresolat. Al terra hi ha dues fileres empedrades per on deurien passar les roderes dels carros que es dirigien cap al fons de la sala i anaven al pati on descarregaven. A mà dreta de la sala una senzilla i elegant escala ens condueix als pisos superiors.

Primer, trobem aquell entresolat de no gaire alçada on suposo que hi devia haver l'oficina de l'empresa, el despatx i les sales on emmagatzemar documents. Al segon pis era l'habitable familiar. A l'arribar, hi tenim una petita sala que permet accedir a una habitació i a la part del davant on hi ha la gran sala d'estar que comunica amb diverses habitacions. Tot, ara restaurat, és un conjunt homogeni, elegant, però gens artificios ni efectista.

Em va venir a la ment una altra casa del poble que vaig poder visitar fa anys on hi havia una gran, molt gran i potser exagerada sala, amb una petita taula al bell mig i farcides les parets de petites taules i grans quadres i miralls. Em van dir que era la sala de ball.

Era una còpia reduïda en versió mont-rogenca d'aquelles que veiem en algunes pel·lícules d'època, per exemple la de la mítica "El Gatopardo" (1963) de Luchino Visconti. Aquestes, són la visualització del poder dels terratinents, de mitjans i finals del segle XIX. En canvi a cal Rom, hi vaig trobar l'expressió de l'emergent solidesa de la (nova) burgesia comercial i industrial que, en pocs anys, comportarà canvis importants de les estructures socials i culturals. És la manifestació d'una nova època, de la modernitat que ens aproparà al segle XX.

De la sala d'estar vull remarcar tres elements: un gramòfon que el Joaquim em va comentar que van dur els seus avis de

Nova York, un piano amb llibrets de l'aprenentatge del solfeig i algunes partitures, i un interessant quadre del Monestir de la Mare de Déu de la Serra, a les afores de Montblanc, d'on recordarem que n'era la seva àvia. El quadre és del 1906 i està firmat per J. Terrés. Des dels darreres d'aquest pis hi ha una bonica vista de l'Església Vella; també podem veure el que deuriem ser les naus de la fàbrica i aquell funeral.

Continuem amb la branca dels Rom comerciants. Havíem dit que Josep Rom Vidiella tenia un germà, Joan Rom Vidiella⁵⁵. Aquest havia nascut el 1899⁵⁶. Sabem que també va anar a viure un cert temps a Nova York. Es va casar amb Teresa Massó Jordi⁵⁷ i van tenir a Joan Rom Massó (1924). Aquest es casaria amb Montserrat Sedó Sedó i van tenir tres fills: Joan⁵⁸, Mireia i Jordi Rom Sedó.

Bisbe Macià núm. 21

La Montserrat Sedó era filla del mont-rogenic Magí Sedó Pascual, de cal Sedó del carrer del Bisbe Macià Núm. 21. Aquest era un eminent professor de la renovadora “Escola del Mar” de Barcelona i un il·lustre prohóm cultural. Entre d’altres, seves foren les troballes romanes de la finca de la Barquera del Sedó, a tocar de la riera de Riudecanyes⁵⁹.

Joan Rom Sedó, és un artista que ha fet exposicions rellevants⁶⁰. Ha estat director de l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació a Reus (del 1998 al 2002). Es va casar amb Olga Escuté Capafons i han tingut el Pau Rom Escuté i Duna Rom Escuté.

La Mireia Rom Sedó es va casar amb Miquel Roca Doria i van tenir a l'Estela i a la Violeta Roca Rom. El Jordi Rom Sedó es va casar amb Concepció Borràs Iserte i van tenir a la Mar Rom Borràs.

Resum de la branca dels Rom comerciants:

Joan Rom Bargalló
Josep Rom Vidiella
Josep Rom Pujol

⁵⁵ Les informacions d'aquesta branca dels Rom comerciants les he aconseguit del seu net Joan Rom Sedó.

⁵⁶ També curiosament es deia igual que el germà del primer conegut de la branca dels Rom de cal Nacra, aquell arquitecte mont-rogenic que va néixer el 1819 i el 1860 va anar a Filipines. Dèiem que aquest de la branca dels Rom comerciants havia nascut el 1899; així doncs, vuitanta anys els separaven.

⁵⁷ Segons el cens electoral de 1955 havia nascut el 1899. Pel primer cognom (Massó) era de cal Marquet, pel segon sabem que era de cal Jordi. En el cens electoral de 1894 he trobat quatre “Massó Alsina”: Josep (63 anys, carrer Major núm. 46), Antoni (62 anys, carrer Nou), Francesc (59 anys, Hospital i Pica núm. 7) i Marc (49 anys, Major núm. 67, ara Francesc Riba i Mestre núm. 2). Aquest darrer Marc, era de cal Marquet; el vaig trobar citat com a cap carlí de la Tercera Guerra Carlina en un fet de setembre de 1872. Vegeu el text “El segle XIX, un temps convuls. Capítol 20. Inici de la Primera República. Continua la Tercera Guerra Carlina (1872-1873)”, publicat al web de “**Ressò mont-rogenic**”, el 21 de maig de 2021.

⁵⁸ Vegeu el seu text “La rasa del Sunto: un nou jaciment arqueològic de superfície de Mont-roig” de Joan Rom Sedó, publicat al web de “**Ressò mont-rogenic**”, el 30 de gener de 2020.

⁵⁹ Text “Platges de Mont-roig (3): de les Barqueres als Prats” del llibre “Mont-roig: Esberles d'un mosaic esbocinat” de Martí Rom (Arola Editors, 2019), pàg. 33.

⁶⁰ Vegeu el text “Joan Rom: crear / recrear” de Martí Rom a “**Ressò mont-rogenic**” núm. 35 (4t trimestre 1990), pàg. 8 i núm. 36 (1 trimestre 1991), pàg. 8.

Josep “Pepito” Rom Aguiló
Josep Rom Vidiella
Assumpció Rom Foguet
Joaquim Boronat Rom / Mercè Boronat Rom

A l'altra branca, la dels Rom Sedó, els tres darrers es canviarien per:

Joan Rom Vidiella
Joan Rom Massó
Joan Rom Sedó / Mireia Rom Sedó / Jordi Rom Sedó

Darreres de Bisbe Macià núm. 21

Rellotge de sol de ca la Gelada

BRANCA DELS ROM COMERCIANTS

Joan Rom Bargalló ----- Rosa Vidiella
Fill: Josep Rom Vidiella

Josep Rom Vidiella ----- Maria Pujol Miralles
Fills: Maria, Rosa i Josep Rom Pujol

Josep Rom Pujol ----- Marina Borràs Figueras
Fills: Maria i Dolors Rom Borràs

També...

Josep Rom Pujol ----- Rosa Vidiella Pujol
Fills: Rosa, Teresa, Josep i Joan Rom Vidiella

Josep Rom Vidiella ----- Assumpció Foguet Pedrol
Fill: Assumpció Rom Foguet

Assumpció Rom Foguet ----- Joaquim Boronat Sanromà
Fills: Joaquim i Mercè Boronat Rom

(Del Joaquim Boronat Rom)

Joaquim Boronat Rom ----- Manuela Moreiro Socias
Fills: M. Assumpció, Margarida, Joaquim i Alfred Boronat Moreiro

(De la Mercè Boronat Rom)

Mercè Boronat Rom ----- Sietze de Jong

Fills: Oeds, Oriol, Joaquim i Goeske de Jong Boronat

A l'altra branca, la dels Rom Sedó, seria:

Joan Rom Vidiella ----- Teresa Massó Jordi

Fill: Joan Rom Massó

Joan Rom Massó ----- Montserrat Sedó Sedó

Fills: Joan, Mireia i Jordi Rom Sedó

(Del Joan Rom Sedó)

Joan Rom Sedó ----- Olga Escuté Capafons

Fills: Pau i Duna Rom Escuté

(De la Mireia Rom Sedó)

Mireia Rom Sedó ----- Miquel Roca Doria

Fills: Estela i Violeta Roca Rom

(Del Jordi Rom Sedó)

Jordi Rom Sedó ----- Concepció Borràs Iserte

Filla: Mar Rom Borràs